

A felelős szerkesztő jegyzete

A dráma szerepköre

Valamilyen élményfeldolgozó órára csak szükségük van a gyerekeknek! A hét elején az otthoni élményeket, pillanatnyi személyes poggyászukat kellene valahogy a közösségben kezelni: megosztani, átgondolni a többiek élményeinek tükrében, vagy csak letenni, elaborálni stb. Hogy ne azok, vagy ne csak azok foglalkoztassák a gazdájukat, ne az, amit éppen valamelyest maga mögött hagyott: legyenek jók/rosszak ezek az élmények, az ebben a megközelítésben majdnem mindegy. A hét végén pedig a hét közben az iskolában szerzett élményekkel kellene kezdeni valamit, nagyjából hasonló okokból, mint a kezdeteknél. A behozott, majd a közösségben kitermelt hatások ne kerüljenek feltétlenül haza, hogy azokkal ott kezdjünk még valamit, ahol létrejöttek. (Azt már le sem merem írni, hogy még jobb lenne, ha a napok alakulnának így, és nem csak a hetek.)

Nos, erre is kiválóan alkalmas a dráma.

És igen, sokan tudjuk úgy, hogy a tanítási dráma alkalmazásának fő célja a megértésbeli változás előidézése. De ettől még a drámának nagyon sokféle funkciója és konkrét hasznosítási lehetősége lehet/van az iskolában. A fenti is az: egy elem a lehetőségek tárházából. Erről az élményfeldolgozó funkcióról nemhogy nem mondhat le az iskola, hanem egyre inkább látható, alapvetően szüksége van rá. Hát, akkor tessék ezt is ráterhelni a drámára, drámatanárra! Az első biztos, hogy elbírja: és ha nem növekednének tovább a pedagógusok adminisztratív terhei (jobb esetben: ha csökkennének), akkor a második is! Itt a Nat átalakítása, kiváló alkalom, hogy a gyerekekre úgy gondoljunk, mint emberre, foglalkozzunk az ő szükségleteivel, a lelkével is. És nem terápiában, mert az iskola nem terápiás közeg, hanem az oktatásban. Mint sokan tudjuk, a dráma nem vájkál a résztvevők életében, nem teregeti ki a személyest, nem szolgáltatja ki a játszót: legális, vállalható módon nyújt lehetőségeket az élmények kezelésére. Mint tudjuk, a drámában az egyetlen törvény a távolítás: a közösen felépített fiktív világban vállalva szerepet nem a saját személyünkben, hanem a játszott figurán keresztül dolgozzuk fel élményeinket, vagy próbálunk ki – biztonságos körülmények között, védett közegben – új helyzeteket.

Folyt. köv.

Két olyan írás is van lapunkban, melyeknél „folytatása következik”. Sorozat lesz Kiss Gabriella színháztörténeti dolgozatából – azt reméljük, olvasóink is egyet értenek velünk abban, hogy remek lehetőségeket kínál, amikor valaki egyszerre tud ránézni témájára a színháztörténész és a drámapedagógus látásmódjával. És milyen jó, amikor ennek a szerző írásos bizonyítékát is adja. (Lehet, hogy sokaknak „akadémikusnak” tűnik az a kérdés, miszerint „hiányzott-e a zongora a zeneszerzőknek a zongora feltalálása előtt”, de ennél a dolgozatnál érzünk valami ilyesmit: már régtől fogva hiányzott, csak éppen magát a hiányt sem fogalmaztuk meg konkrétan.)

És egy újabb dolgozattal folytatódik a drámapedagógia felsőoktatásbeli helyzetét vizsgáló kutatásról szóló beszámoló. Amit ígérünk, az a decemberben megjelenő idei negyedik számunkban benne lesz, sok minden más mellett.

A Drámapedagógiai Magazinnak volt egy olyan éve, amire nem datált számot (2016). Nem volt... Aztán hogy a lap ismét kiadható lesz-e (folyt. köv.?), azt nem tudjuk. 2017-ben február 20-ig adhattuk be azt a pályázatot, ami az adott naptári évre vonatkozott. Annak nincsenek látható-tudható jelei, hogy a következő évben ez másképp lenne (ha egyáltalán lesz pályázat)... Addig is miénk a létbizonytalanság. (Legyen valamink.) Meg is éljük, rendszeren.

A szerkesztők jegyzetei

Az Országos Gyermekszínházrendezői Fórumról

2017. szeptember 30-án ebben a formában először került megrendezésre olyan típusú fórum, amely lehetőséget teremtett arra, hogy a résztvevők tájékozódjanak a hazai gyermekszínház jelenlegi állapotáról. Értve ez alatt azt, hogy konkrét előadások megtekintése mellett az MDPT neves szakembereket kért fel, hogy saját szemszövegükből beszéljenek arról, szerintük hol tart ma a gyermekszínház, mik a múlt eredményei, a jelen kihívása, mik lehetnek a jövőben követendő irányok. Korábban is volt rá alkalom, hogy a Weöres főszervezője – jellemzően az MDPT elnöke – összehívta a megyei és regionális szervezőket őszi elején, hogy átbeszélgék az előttük álló éves „vörösös” feladatokat, ilyen típusú rendezvényre, mely több funkcióval rendelkezik, célja egyszerre az elmúlt időszak összefoglalása és a következő időszak elővetítése, azonban korábban nem került sor.

Ehhez mérten kereste is a helyét, funkcióját, közönségét a rendezvény a tanév indulásának mindig terhelt időszakában. A nap első felét a drámás/pedagógus szakma két prominense, Trencsényi László és Kaposi József indította el. Trencsényi László korszakos emlékeken keresztül beszélt arról, hogy miért lesz mindig is kiemelt szerepe a színháznak a köznevelésben (lapunkban olvasható), míg Kaposi József arról beszélt, hogy bár a drámaoktatás helyzete hazánkban hagyományosan nehéz, mégis olyan eszköz, melyet a nevelés minden szintjén kell és fontos használni.

Ezek után két, az idei pécsi országos találkozó résztvevői közül válogatott gyermekszínházrendező előadást tekinthettek meg az érdeklődők. Almássy Bettina Izgó-mozgó csoportjának Törpenderül című előadását a Marczibányi téri

MK saját csoportjának, a Kaktusznak Sátrak valahol című előadása követte Juszcák Zsuzsa és Sereglei András rendezésében. Az előadásokat beszélgetés követte az alkotókkal, melynek moderátora Regős János volt.

A nap második felében neves szakemberek osztották meg a résztvevőkkel gondolataikat. Kis Tibor a Weöres zsűri működésének nehézségeivel, kardinális pontjaival kapcsolatos észrevételeit mondta el, Szakall Judit a Weöres elmúlt 25 évének egy-egy emlékezetes pillanatát kiemelve elevenítette fel a rendezvény múltját, Honti György indulatoktól sem mentes felszólalásában a Weöres megújítását célzó törekvések hiányáról beszélt, Hajvert-Lódi Andrea a vajdasági magyar gyermekszínházi utóbbi évekbeli sikertörténetének elemeit foglalta össze, Józsa Kata a hosszú évek óta magas színvonalon megvalósuló kecskeméti megyei fordulók titkát osztotta meg velünk, Körömi Gábor pedig a múlt évben végzett kérdőíves kutatás eredményeit – a kutatás részletes eredménye olvasható a DPM 54. számában – mutatta be röviden az érdeklődőknek.

Az előadásokat Regős János moderálása mellett a felmerült témákkal kapcsolatos kerekasztalbeszélgetés követte. A szakmai napot Kaposi László, az MDPT elnöke és Varju Nándor elnökségi tag zárta. Kaposi László a gyermekszínházi rendezői képzés égető hiányáról, a képzés akkreditálásának lehetőségeiről, illetve a jövő évi Weöres előkészítésének egyes részleteiről beszélt. Varju Nándor pedig a soron következő Weöres megyei és regionális fordulónak már meglévő időpontjait ismertette, illetve a szervezésbe bekapcsolódott partnereket mutatta be a hallgatóságának.

Az előzetes regisztrációhoz viszonyítva kevesebb érdeklődőt vonzott a rendezvény, ezzel együtt érdemes rögzíteni, hogy az ilyen és ehhez hasonló eseményekre szükség van. Fontos, hogy tudjunk egymásról, hogy tudjuk rögzíteni, hol tartunk, mik az elvégzendő ügyeink, fontos, hogy legyen lehetőség a találkozásra, hogy kibeszélhessük közös dolgainkat a Weöres és a gyermekszínházi még jobbá tételének érdekében. (VN)

PRÓBA – JÁTÉK

A Magyar Drámapedagógiai Társaság a Weöres Sándor Országos Gyermekszínházi Fesztivál kiegészítő programjaként 2015-től képzőművészeti pályázatot hirdetett gyermekszínháziaknak. 2016-ban ez a pályázat kiegészült egy emlék-pályázattal, melyben arra kértük a régi gyermekszínházi csoporttagokat, hogy írjanak színházi múltjukról, hogy számukra mit jelent a színházi élet. Külön levélben megkerestük a hazai gyermekszínházi nagy öregjeit, hogy írjanak, üzenjenek a ma gyermekszínháziaknak.

2017-ben is meghirdettük a pályázatot, melynek záró kiállítására az Országos Gyermekszínházi Fesztiválon került sor 2017 júniusában a pécsi Zsolnay Kulturális Negyed E78-as épületében.

Ma már mindenki hirdeti képzőművészeti pályázatot. Mi sem egyszerűbb program, mint kiírni egy rajzpályázatot, majd a beérkezett alkotásokból kiállítást rendezni, és kész, legyen szó a fecskék vándorlásáról, a környezettudatosságról, vagy a mohácsi csata évfordulójáról. A Magyar Drámapedagógiai Társaság elsősorban színházi csoportoknak hirdette meg pályázatát, a Weöres Sándor Gyermekszínházi Fesztivál programjának részeként „Próba-Játék” címmel. Arra kértük a gyerekeket és a csoportvezetőket, hogy ebben a művészeti ágon meséljenek munkájukról, hogy mit jelent számukra a színházi élet, milyen pillanatokra emlékeznek vissza szívesen a csoport életéből a közösségformálástól a próbákon keresztül egészen az előadásokig. Az alábbi témákat ajánlottuk meg a pályázat kiírásában: *a színházi élet és én, szerepek – helyzetek – gyerekek, hangulatjelentés a próbáról, hétköznapi küzdelmeink és sikereink, ünnepi pillanatok.*

A képzőművészet mint társművészet egyébként is közel áll a drámapedagógiához, számos alkalommal tudunk kapcsolódási pontot találni a színházi és a vizuális kifejezőmód között. A történet fordulópontját, kimerevített pillanatát, fontos állomásait a színház is szokta tablókban ábrázolni, így az állóképek, mint a sűrítés eszközei már csak papírra vagy fotópapírra várnak. A csapatépítésben, a közösségformálásban is fontos szerepet tölthet be a közös alkotás, egy csoport belső szerződése, egy-egy bemutató, tábor, kirándulás rajzos, fényképes emléke is megjelenhet a próbaterem falán, vagy éppen a WSO kiállításain.

Korunk modern technikai vívmányait és a csoportok kreativitását felhasználva nem csak rajzokat, festményeket, hanem fotómontázst, nemezelte képet, dobozszínházat, képregényt és videós bemutatót is kaptunk. 2016-tól az országos fesztiválra bejutott csoportoktól külön kértünk ilyen bemutatókat.

Szeretném kiemelni a pályázat „nem verseny” jellegét. Az alkotók valamennyien oklevélben részesültek, s csak az aktuális kiállító tér (Szekszárdon a Babits Kulturális Központ, Debrecenben a Csokonai Színház és Pécsen a Zsolnay Kulturális Negyed) szabta meg a kiállítható művek mennyiségét.

Kaptunk alkotásokat Budapest több iskolája mellett az alábbi településekről: Dévaványa, Érsekudvar, Fegyvernek, Fót, Gödöllő, Ikrény, Kistokaj, Nyergesújfalú, Putnok, Salgótarján, Sirok, Szolnok, Tatabánya és Veresegyház, érkezett pályamunka határon túli településekről is, Szabadkáról és Ipolyságból. Köszönjük az alkotásokat, ígérem, vigyázni fogok rájuk.

A pályázat kiírásában és lebonyolításában az elmúlt három évben több kollégám is segített. Egervári György, Füsi Anna, Geisbühl Tünde és Körömi Csenge nélkül nem jöhetett volna létre egy kiállítás sem, köszönet érte. Jelmondatunk mindig az volt, hogy tegyük színesebbé a fesztivált. Úgy gondolom, ezt a célját a Próba-Játék pályázat el is érte. (KG)